

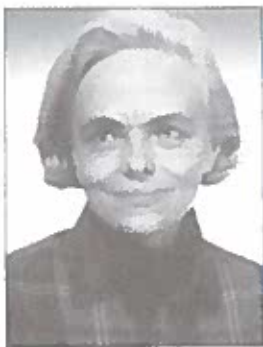
Krystyna Bednarska-Ruszajowa: nauji darbai ir jos darbų bibliografija

Marija IVANOVIČ

Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Bibliografijos ir knygotyros centras, Sirvydo g. 4, LT-01101 Vilnius, el. p. m.ivanovic@lnb.lt

Publikacijoje pristatoma Krystyna Bednarska-Ruszajowa, Krokuvos Jogailos universiteto profesorė, Mokslinės informacijos ir bibliotekininkystės instituto dėstytoja, knygotyrininkė, bibliografė, metodologė, knygų ir bibliotekos visuomeninių komunikacijos procesų tyrinėtoja. Šiame profesorės jubiliejui skirtame straipsnyje apžvelgiami reikšmingiausi jos darbai, pateikiama jos darbų bibliografija, kurioje atsispindi jos tyrinėjimų kelias ir raida. Jos įvairiapusiškas domėjimasis knyga, memuaristika ir bibliotekų visuomeninėmis komunikacijos funkcijomis atsispindi knygotyros leidiniuose išspausdintuose straipsniuose. Išskiriamos svarbiausios jos parašytas knygos: „Biblioteki i książki w pamiętnikach polskich XVIII–XX wieku: rekonesans źródlowy“ ir „Uczyć – bawić – wychowywać: książka i jej funkcja społeczna w Polsce w okresie Oświecenia“ – tai ilgalaikio ir nuodugnaus mokslinio tyrinėjimo rezultatas. Šios knygos ypač turėtų sudominti Švietimo epochos ir XVIII a. Lietuvos ir Lenkijos knygotyrininkus bei bibliotekų istorijos tyrinėtojus.

Reikšminiai žodžiai: Krokuvos Jogailos universitetas; knygotyra; bibliografija.

K. Bednarska-Ruszajowa

žengė savo šalies ribas. Viena jų – Krystyna Bednarska-Ruszajowa, žymi Krokuvos Jogailos universiteto Mokslinės informacijos ir bibliotekininkystės instituto profesorė, knygotyrininkė, bibliografė, metodologė, knygų ir bibliotekos visuomeninių komunikacijos procesų tyrinėtoja. Ji gimė 1945 m. spalio 10 d. Žešuvo vaivadijos Biečo miestelyje, ten pat 1963 m. baigė vidurinę mokyklą. 1968 m. baigė Jogailos universiteto Lenkų filologijos fakultetą, 1980 m. tame pačiame universitete baigė doktorantūrą ir apgynė disertaciją tema: „Książka, literatura, czytelnictwo na

Lietuvos ir Lenkijos knygotyrininkus ir bibliografus jungia glaudūs kultūriniai ryšiai. Keičiamasi informacija, plečiamas bendradarbiavimas ir moksliniu lygmeniu. Lyg pratęsimas šios vaisingos veiklos yra mūsų kultūros darbuotojų supažindinimas su Lenkijos žymiausiais knygotyrininkais, bibliografais, kurie savo darbais toli per-

lamach „Monitora“ (1765–1785)“ („Knyga, literatūra, skaitymas „Monitor“ žurnalo puslapiuose“). Jos disertacijai vadovavo įžymus literatūros ir knygos istorikas, leidėjas prof. hab. dr. Stanisławas Grzeszczukas. 1991 m. Vroclavo universitete už darbą „Od Homera do Jana Jakuba Rousseau. W kręgu lektur profesorów krakowskich okresu Oświecenia“ („Nuo Homero iki Jean-Jacques'o Rousseau. Švietimo epochos Krokuvos profesorių skaitymo diapazonas“) jai buvo suteiktas habilituoto daktaro laipsnis. Nuo 1974 m. K. Bednarska-Ruszajowa dirba Jogailos universiteto Mokslinės informacijos ir bibliotekininkystės institute. Šiuo metu ji yra to instituto tarybos ir Didaktinės komisijos narė, Valdymo ir visuomeninės komunikacijos skyriaus tarybos narė, daugelio draugijų narė (bibliologijos, skaitymo ir kt.), viena iš XVIII a. tyrinėjimo bendrijos įkūrėjų, leidinio „Zeszyty Naukowe“ redakcijos narė.

K. Bednarskos-Ruszajowos tyrinėjimų objektas labai daugiaplanis ir įvairus. Ji tyrinėja bibliotekų vaidmenį ir poveikį lenkų literatūrai, domisi Jogailos universiteto bibliotekos istorija, knygų vaikams ir jaunimui istorija bei daugeliu kitų sričių.

1994 m. Vokietijoje ji išleido knygą „Das polnische Buchwesen: bibliographische Einführung“, o 1996 m. ten pat – išsamią bibliografiją, skirtą supažindinti Europos

skaitytojus su Vilniaus universiteto profesorių ir studentų skaitytomis knygomis: „Bücher und ihre Leser in Wilna am Anfang des 19. Jahrhunderts: „Journal der Ausleihungen der Bücher aus der Bibliothek der Wilnaer Universität“ 1805–1816: eine bibliographisch-buchwissenschaftliche Untersuchung“. Šia savo knyga ji praplėtė bendradarbiavimo su Lietuva ribas, pateikdama daug informacijos apie XIX a. pradžios Vilniaus universiteto mokslininkų ir studentijos domėjimosi ratą ir jų veiklos sritis.

2003–2004 m., įveikusi sunkią ligą, ji sugebėjo išleisti dar dvi knygas. Pirmoji išėjo 2003 m. – „Biblioteki i książki w pamiętnikach polskich XVIII–XX wieku: rekonesans źródlowy“ („Bibliotekos ir knygos lenkų memuarinėje literatūroje: šaltinių tyrinėjimas“). Šios knygos pagrindas – kompiuterinė bazė su 2000 įrašų, susidedančių iš memuarų, atsiminimų, dienoraščio autoriaus vardo ir pavardės, gimimo datos, trumpos autoriaus biografijos, šaltinio pavadinimo ir kitų jo bibliografinių duomenų, kūrinių datos, jo trumpo turinio, pirmosios laidos datos ir vietos, puslapių, kur yra citata, ir citatos turinio. Autorė apsiribojo tik memuarais, dienoraščiais ir prisiminimais ir jie tapo jos tyrinėjimo objektu. Kitos memuaristikos rūšys nebuvo tyrinėjamos. Publikacijos tikslas – parodyti memuarinę literatūrą kaip informacijos šaltinį, kur bibliologas gali rasti informacijos apie dominančius jį žmones, faktus ir procesus, taip pat apie visuomenės sąmoningumą, susijusį su tais faktais ir procesais. Chronologinė darbo apimtis – 1773–1939 m.; naudotasi knygomis ir straipsniais. Knygos ir bibliotekų problematika memuaruose suskirstyta į 3 pagrindines dalis. Pirmosios tikslas – nurodyti visus memuarus rašiusius, nuo Švietimo epochos pradžios iki tarpukario, kurie savo atsiminimuose išreiškė atsidavimą knygai, atskleidė savo šeimų skaitymo atmosferą bei asmeninį darbą bibliotekose, skaityklose ir knygų išdavimo punktuose. Tokie prisiminimai yra ypač asmeniškai, emocionalūs, daug pasako apie pačius rašančius: jų interesus, gyvenimo ir profesines ambicijas, pažiūras į atliekamas pareigas. 129 autoriai iš 287 išdėsto savo požiūrį į knygas ir į turimas, naudojamas ar lankomas bibliotekas. Skyrius padalytas į 3 dalis: XVIII–XIX a. pirmoji pusė, XIX a. antroji pusė ir XX a. Antrojoje dalyje rašantieji memuarus atsiliepė apie įvairių asmenų skaitymą, tačiau ne savo aplinkos, o, pvz., tokių žinomų asmenybių kaip Napoleonas, Einšteinas ir kt. Trečiosios dalies tyrimo objektas – bibliotekos ir bibliotekininkai memuaruose. Knygų rinkiniai suskirstyti pagal savininkus – privatūs, valstybiniai, savivaldybių, sąjungų, draugijų, bendrovių, bažnyčių – lenkiškos šalyje ir užsienyje.

Knygos pabaigoje išspausdintos pavardžių ir bibliotekų abėcėlinė ir chronologinė rodyklės.

Ši knyga gali būti vadovu memuarinės literatūros tyrinėtojams ir padėti konkrečių, taip pat ir netyrinėtų bibliotekų tyrinėtojams.

2004 m. K. Bednarska-Ruszajowa išleido knygą „Uczyć – bawić – wychowywać: książka i jej funkcja społeczna w Polsce w okresie Oświecenia“ („Mokyti – leisti laiką – auklėti: knyga ir jos visuomeninė funkcija Lenkijoje Švietimo epochoje“). Knyga skirta mokslininkams, knygotyriminkams, literatūros tyrinėtojams, Švietimo laikotarpį tyrinėjantiems istorikams, taip pat studentams, kurie iki šiol neturėjo naujoviško knygos istorijos ir jos visuomeninių funkcijų vadovėlio. Ši monografija – tai Švietimo epochos (1740–1830) reiškinių, faktų ir procesų, susijusių su knyga, nuodugnus tyrinėjimas. Knyga čia – rašytos dokumentas, todėl tai ir rankraštis, ir knyga, ir laikraštis, ir žurnalas, ir leidybinė serija, natos, žemėlapiai ir visuomeninio gyvenimo dokumentai. Jie nagrinėjami pagal formą, turinį, o pagal galimybę – ir jų funkcijas. Knygoje septyni skyriai. Pirmame autorė aprašo Švietimo epochą – kultūros formaciją. Antras skyrius skirtas individualiems knygos kūrėjams – literatams, mokslininkams, publicistams, vertėjams. Trečias skyrius – tai institucijos, rengiančios knygas: valdžios įstaigos ir karalių dvaras, bažnyčios, mokyklos. Ketvirtas skyrius skirtas knygų leidėjams, taip pat spaustuvininkams ir cenzoriams. Penktame skyriuje nagrinėjamos įvairios knygų rūšys. Tai ir vadovėliai, ir mokslinės knygos, laikraščiai ir žurnalai, oficialieji leidiniai, religinės knygos, katalogai ir bibliografijos rodyklės. Šeštasis skyrius – tai knygynai ir bibliotekos. Atskirai smulkiai aprašoma Zaluskių biblioteka, kuri buvo Lenkijos nacionalinės bibliotekos pradininkė. Zaluskių biblioteka buvo iškilmingai atidaryta 1747 m. Tuo metu joje buvo 200 000 dokumentų, tarp jų 10 000 rankraščių. 1780 m. Zaluskių biblioteka gavo teisę gauti privalomąjį egzempliorių. Lietuvoje privalomąjį egzempliorių pradėjo gauti Vilniaus universiteto biblioteka. Tais pačiais 1780 m. Edukacinė komisija išleido spaustuovės potvarkį, kur buvo išspausdintas privalomojo egzemplioriaus įstatymo tekstas ir komentaras. Įstatymas griežtai reikalavo neparduoti nė vieno išspausdinto egzemplioriaus prieš privalomojo pristatymą į Zaluskių ir Vilniaus universiteto bibliotekas. Priešingu atveju visi neparduoti egzemplioriai, taip pat ir pinigai už parduotus egzempliorius atitekdavo minėtoms bibliotekoms knygoms pirkti. Septintasis skyrius pavadintas „Skaitytojai ir knygų vartotojai“. Čia atskleidžiama skaitymo kultūra, stiliai, pavyzdžiai, skaitymo taisyklės ir daug vartotojų tipų. Norisi išskirti ir plačiau apibūdinti skyrių „Mokyklų bibliotekos“, kuriame daug dėmesio skirta svarbiausioms ir didžiausioms Lenkijos ir Lietuvos – Krokuvos Jogailos ir Vilniaus universiteto – bibliotekoms.

Seniausia, įsteigta XIV a., Krokuvos universiteto biblioteka nuo XIX a. antrosios pusės vadinama Jogailos. Po Edukacinės komisijos universiteto reformos ir atskirų kolegijų bei studentų bendrabučių knygų fondų sujungimo bibliotekoje atsirado apie 15 000 tomų, daugiausia lenkų kalba, tarp jų 1966 rankraščiai. Iki reformos bibliotekoje

dirbę profesoriai negaudavo už tai atlyginimo, darbas buvo atsitiktinis, kai profesoriai turėjo laisvo laiko. Pirmuoju paskirtuoju bibliotekos direktoriumi tapo Józef Putanowicz, teologijos profesorius, su juo bendradarbiavo Abraham Penzel ir Józef Wilkoszewski. Nuo 1784/1785 mokslo metų bibliotekos prefektu tapo J. I. Przybylski, kuris dirbo iki 1802 m. Jis įkūrė bibliotekoje 6 val. veikiančią skaityklą, kur pats noriai dirbo, tapo šios bibliotekos fondų katalogavimo pradininku, tačiau darbas nebuvo tęsiamas dėl darbuotojų ir lėšų stokos.

Panašiai buvo suformuoti ir Vilniaus universiteto fondai. Po Jėzuitų ordino panaikinimo ir Lietuvos vyriausiosios mokyklos reformos Edukacinė komisija prijungė prie bibliotekos kelis kolegijų knygų fondus: Kražių, Kauno, Gardino ir kitų. Taip pat fondai buvo nuolat pildomi profesorių dovanomis. Pavyzdžiui, biblioteka gavo dovanų komplektą Berlyno mokslų akademijos 1787–1800 m. leidinių.

Autorė ypač pabrėžė Gotfrydo Ernesto Groddecko (1762–1825), anksčiau dirbusio bibliotekininku Čartoriskų bibliotekoje Pulavose, novatorišką veiklą bibliotekoje. Jis jai vadovavo 20 metų ir žymiai pagerino fondų bei katalogų organizavimą ir skaitytojų aptarnavimą. Su juo dirbo Kazimieras Kontrimas, K. Sienkiewiczus (Lietuvos šaltiniuose jis neminimas kaip dirbęs bibliotekoje), Simonas Feliksas Žukovskis ir Aleksandras Bohatkevičius. Patei-

kiamas labai įdomus, nežinomas faktas apie K. Sienkiewicziaus iniciatyvą. Jis kreipėsi į kuratorių Adomą Čartoriskį dėl tokio dalyko: „Kadangi Vilnius *gratis* siunčia po penkis egzempliorius visų knygų į Peterburgą, reikėtų išleisti nurodymą, kad į Vilniaus biblioteką taip pat būtų siunčiama po vieną egzempliorių. Kad iš Peterburgo, o dar geriau iš visų Rusijos spaustuvių po vieną egzempliorių būtų siunčiama į Vilnių“ (vertimas M. Ivanovič). [Šį visiškai nerealią projektą niekada ir niekur nebuvo atsižvelgta. Kuratorius atsakė jam mandagiai, tačiau neigiamai. Tas pats Sienkiewiczus suformulavo pagrindinę bibliotekos veiklos taisyklę dėl naudojimosi knygų fondais. Jis teigė, jog knygos renkamos tam, kad jas skaitytų, nors dažnai apie tai bibliotekininkai užmiršta. Jie privalo atsiminti, kad egzistuoja tam, kad kuo daugiau palengvintų skaitymą. Knygos pabaigoje pateikta bibliografijos rodyklė, pavardžių rodyklė ir iliustracijų sąrašas.

Šios gerbiamos profesorės, knygotyrininkės, šaunios, jaunatviškos moters, mamos ir senelės kūrybos trumpos apžvalgos pabaigoje spausdinamas jos darbų chronologinis bibliografinis sąrašas, iš kurio galima spręsti apie atsida-
vimą knygotyros mokslui. Jis parengtas pagal Jogailos universiteto Mokslinės informacijos ir bibliotekininkystės instituto skelbiamą sąrašą (<http://www.inib.uj.edu.pl/kadra/ruszajowa.htm>).

Bednarska-Ruszajowa, K. Biblioteki i książki w pamiątkach polskich XVIII-XX wieku : rekonesans źródłowy. – Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2003. – 200 p.

Bednarska-Ruszajowa, K. Bücher und ihre Leser in Wilna am Anfang des 19. Jahrhunderts : “Journal der Ausleihungen der Bücher aus der Bibliothek der Wilnaer Universität”, 1805-1816 : eine bibliographisch-buchwissenschaftliche Untersuchung. – Frankfurt am Main [etc.] : Lang, 1996. – 323 p.

Bednarska-Ruszajowa, K. Uczyć – bawić – wychowywać : książka i jej funkcja społeczna w Polsce w okresie Oświeceni. – Kraków : Impuls, 2004. – 255 p.

Bednarska-Ruszajowa, K. Šviečiamojo amžiaus mokslininkų skaitybos tyrimų metodologija / iš lenkų k. vertė E. Macevičiūtė // Knygotyra. – T. 20 (1993), p. 5-14.

KRYSTYNOS BEDNARSKOS-RUSZAJOWOS DARBAI

KNYGOS

Podstawy bibliotekoznawstwa i informacji naukowej : wybór tekstów / Krystyna Bednarska-Ruszajowa, Maria Kocójowa, Wanda Pindłowa. – Wyd. 1. – Kraków : Nakł. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1980. – 388 p.

Poradnik metodyczny do nauki przedmiotu Proseminarium bibliotekoznawstwa i informacji naukowej / Krystyna Bednarska-Ruszajowa, Maria Kocójowa. – Kraków : Nakł. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1981. – 43 p.

Podstawy bibliotekoznawstwa i informacji naukowej : wybór tekstów / Krystyna Bednarska-Ruszajowa, Maria Kocójowa, Wanda Pindłowa. – Wyd. 2 zm. – Kraków : Nakł. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1982. – 411 p.

Od Homera do Jana Jakuba Rousseau : w kręgu lektur profesorów krakowskich okresu Oświecenia. – Kraków : Nakł. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 1991. – 235 p.

Das polnische Buchwesen : bibliographische Einführung. – Frankfurt am Main [etc.] : Lang, 1994. – 531 p.

Bücher und ihre Leser in Wilna am Anfang des 19. Jahrhunderts : "Journal der Ausleihungen der Bücher aus der Bibliothek der Wilnaer Universität", 1805-1816 : eine bibliographisch-buchwissenschaftliche Untersuchung. – Frankfurt am Main [etc.] : Lang, 1996. – 323 p.

Biblioteki i książki w pamiętnikach polskich XVIII-XX wieku : rekonesans źródłowy. – Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2003. – 200 p.

Uczyć – bawić – wychowywać : książka i jej funkcja społeczna w Polsce w okresie Oświecenia. – Kraków : Impuls, 2004. – 255 p.

Biblioteki w literaturze polskiej. – Kraków : Wydaw. Uniwersytetu Jagiellońskiego, 2006. – 256 p.

STRAIPSNIAI IR RINKINIŲ FRAGMENTAI

Michał Hieronim Juszyński – bibliograf i bibliofil : próba uporządkowania problemów // Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej. – 1976, 1/2, p. 69-92.

Zestawienie treści „Biuletynu Biblioteki Jagiellońskiej” za lata 1949-1975 // Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej. – 1976, 1/2, p. 129-159.

Zagadnienia wytwarzania i rozpowszechniania książki na łamach „Monitora” (1765-1785) // Roczniki Biblioteczne. – 1980, 2, p. 69-110.

Udział „Monitora” w kształtowaniu kultury czytelniczej epoki stanisławowskiej // Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej. – 1981, 1/2, p. 135-160.

Instytut Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego : jubileusz ćwierćwiecza // Przegląd Biblioteczny. – 1983, 1, p. 3-11.

Nauka i uczeni na łamach „Monitora” (1765-1785) // Rocznik Biblioteki PAN w Krakowie. – 1983, p. 5-48.

Kultura czytelnicza profesorów krakowskiej Szkoły Głównej Koronnej // Ze skarbcza kultury. – 1984, p. 59-105.

Model uczonego w polskim czasopiśmiennictwie oświeceniowym // Ze skarbcza kultury. – 1984, p. 45-71.

Problematyka książki na łamach „Monitora” (1765-1785) : zestawienie bibliograficzne // Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej. – 1984, 1/2, p. 121-150.

Z teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych // Studia o Książce. – 1984, p. 289-298.

„Monitor” stanisławowski jako źródło do badań księgoznawczych // Z historycznych i metodologicznych problemów badań księgoznawczych i bibliotekoznawczych. – Kraków, 1985. – P. 15-36.

Z teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych // Studia o Książce. – 1985, p. 289-304.

Problematyka źródłoznawcza w bibliologii : sprawozdanie z konferencji naukowej w Bartkowiej (21-24 XI 1984 r.) // Przegląd Biblioteczny. – 1986, 1, p. 73-76.

Z teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych // Studia o Książce. – 1986, p. 289-306.

Kamilii Mrozowskiej badania nad szkolnictwem Komisji Edukacji Narodowej // Studia Historyczne. – 1987, 2, p. 323-330.

Małgorzata Stolzman (1935-1986) // Roczniki Biblioteczne. – 1987, 2, p. 361-367.

Z metodologicznych problemów badań nad czytelnictwem okresu Oświecenia // Roczniki Biblioteczne. – 1987, 1, p. 99-117.

Bibliografia prac Małgorzaty Stolzman // Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej. – 1988, 1/2, p. 11-13.

Czytelnictwo wileńskich profesorów literatury w okresie Oświecenia // Roczniki Komisji Historyczno-Literackiej [PAN]. – 1988, p. 3-21.

Literatura staropolska w lekturach profesorów krakowskich i wileńskich okresu Oświecenia // Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej. – 1988, 1/2, p. 127-141.

Metodologia badań nad historią czytelnictwa : konferencja w Mogilanach // Roczniki Biblioteczne. – 1988, 1, p. 103-107.

Z teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych // Studia o Książce. – 1988, p. 387-399.

Die nationalsozialistische Bibliothekspolitik in Polen während des Zweiten Weltkrieges // Wolfenbütteler Schriften zur Geschichte Buchwesens / Krystyna Bednarska-Rusajowa, Jan Pirożyński. – 1989, p. 199-225.

Z teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych // Studia o Książce. – 1989, p. 341-362.

Metoda bibliograficzna i jej zastosowanie // Z problemów metodologii i dydaktyki bibliotekoznawstwa i informacji naukowej. – Kraków, 1990. – P. 37-54.

Polska bibliografia bibliologiczna // Książka polska w okresie zaborów : wybrane problemy metodologii i dydaktyki bibliologii, bibliotekoznawstwa i informatologii. – Kraków, 1991. – P. 105-131.

Książka zakazana w odbiorze czytelnictwem oświeceniowych uczonych // Piśmiennictwo – systemy kontroli – obiegi alternatywne. – Warszawa, 1992. – 2, p. 38-56.

Zainteresowania czytelnictwa Joachima Lelewela w okresie wileńsko-warszawskim (do r. 1824) // Joachim Lelewel – bibliotekarz i bibliograf. – Warszawa, 1992. – P. 136-151.

„Dziennik pożyczania książek z Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego” 1805-1816 : poeci w lekturach i lektury poetów – analiza kilku faktów bibliologicznych zapisanych w źródle // Bibliologia dyscypliną integrującą : studia ofiarowane profesor Barbarze Bienkowskiej. – Warszawa, 1993. – P. 247-252.

Šviečiamojo amžiaus mokslininkų skaitybės tyrimų metodologija / Kristina Bednarska-Rusajova ; iš lenkų k. vertė E. Macevičiūtė // Knygotyra. – 20 (1993), p. 5-14.

Z teorii i metodologii księgoznawstwa oraz dyscyplin pokrewnych // Studia o Książce. – 1993, p. 189-197.

Forschungsstand zur Geschichte polnischer Privatbibliotheken im 18. Jahrhundert // Wolfenbütteler Notizen zur Buchgeschichte. – 1993/1994, 1, p. 37-51.

Graf Jan Potocki in der Herzoglichen Bibliothek in Wolfenbüttel // Studien zur Geschichte der deutsch-polnischen Kulturbeziehungen vom Mittelalter bis zum 19. Jahrhundert. – Kraków, 1994. – P. 23-45.

Wiadomości o Polsce w niemieckim czasopiśmie oświeceniowym „Gemeinnütziges Wochenblatt zur Kenntniss der Staaten” : komunikat // Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej. – 1994, 1/2, p. 177-182

Między Leibnizem, Lessingiem i Ebertem: Herzog August Bibliothek w Wolfenbüttel jako centrum oświecenia, tolerancji i demokracji // Rola bibliotek w rozwoju demokracji. – Kraków, 1995. – P. 29-37.

Polska bibliografia bibliologiczna tematycznie, chronologicznie i środowiskowo opowiedziana // Stan i perspektywy polskiej bibliologii : konferencja naukowa. – Łódź, 1995. – P. 1-12.

Z badań nad czytelnictwem uczonych : Ludwig H'usser (1818-1867) – niemiecki liberal czasów Bismarcka przy pracy nad genezą pierwszego rozbioru Polski // Studia bibliograficzno-bibliologiczne : praca zbiorowa dla uczczenia 45-lecia pracy naukowej profesora Wiesława Bienkowskiego. – Kraków, 1995. – P. 231-241.

Biblioteki w polskich oświeceniowych opisach podróży zagranicznych // Biuletyn Biblioteki Jagiellońskiej. – 1996, 1/2, p. 241-251.

Nowe metody w badaniach nad dawną książką w Polsce // Historia. Studia metodologiczne. – 1996, p. 63-69.

Archiwa i biblioteki kościelne w publikacjach polskich : [bibliografia] // FIDES. Biuletyn Bibliotek Kościelnych. – 1997, 1/2, p. 78-172.

Book from antique to enlightenment borrowed by Vilnius professors from the University Library between 1805-1816 // Knygotyra. – 33 (1997), p. 47-55.

Możliwości i efekty współpracy polskich bibliotekoznawców z niemieckim wydawnictwem Peter Lang // Przegląd Biblioteczny. – 1997, 1, p. 133-137.

Opisy bibliotek w polskich utworach literackich : konferencja naukowa w Koninkach 18-20.III.1997 // Ruch Literacki. – 1997, 5, p. 769-773.

Światowe badania nad opisami bibliotek w utworach literackich // Biblioteki i książki w literaturze. – Kraków, 1998. – P. 9-54.

Archiwa i biblioteki kościelne w publikacjach polskich : materiały do bibliografii cd. // FIDES. Biuletyn Bibliotek Kościelnych. – 1999, 1, p. 7-66.

Podypłomowe Studium Bibliotekoznawstwa UJ w świetle standardów wykształcenia zawodowego nauczycieli-bibliotekarzy // Edukacja permanentna bibliotekarzy i pracowników informacji naukowej w międzynarodowej perspektywie. – Kraków, 1999. – P. 125-126.

Wstęp // Biblioteki i książki w literaturze. – Kraków, 1999. – P. 7-8.

Biblioteki i książki w utworach literackich: rozterki badacza // Biblioteka i informacja w komunikowaniu. – Kraków, 2000. – P. 173-178.

Działalność dydaktyczna IBIN UJ. Cz. 1. Studenci // Biblioteka i informacja w komunikowaniu. – Kraków, 2000. – P. 75-84.

Zuzanna Rabska i świat książki // Przestrzeń informacji i komunikacji społecznej. – Kraków, 2004. – P. 317-322.

Zuzanna Rabska i świat książki. Jubileusz 30-lecia : II Zjazd Absolwentów 26 listopada 2004. – Kraków, 2004. – CD-ROM.

Summary

New Studies by Krystyna Bednarska-Ruszajowa and the Bibliography of Her Works

Marija IVANOVIČ

The publication presents Krystyna Bednarska-Ruszajowa, professor at the Institute of Librarianship and Information Science of Jagiellonian University in Krakow, bibliographer, methodologist, researcher of the processes of social communication of libraries and books.

This anniversary article gives an overview of the professor's main works and presents the bibliography of publications in which processes and development of her research are described. Her comprehensive interest in books, memoirs, and social communication functions of

libraries, is reflected in her articles and presented in book science publications. Her two most important books are: *Biblioteki i książki w pamiętnikach polskich XVIII–XX wieku: rekonesans źródeł* and *Uczyć – bawić – wychowywać: książka i jej funkcja społeczna w Polsce w okresie Oświecenia* – the result of a long-lasting and exhaustive research. Those books would be of special interest to Lithuanian and Polish bookmen and library history researchers.